

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 5Co/492/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1414209127
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 04. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ján Slobodník
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2016:1414209127.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jána Slobodníka a sudcov JUDr. Slávky Zborovjanovej a JUDr. Andreja Šalatu, v právnej veci navrhovateľa E. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom K.B. XXX/XX, R. X. Y., zastúpený splnomocneným zástupcom JUDr. Róbertom Kissom, bytom Rázusova 292/10, Spišská Nová Ves, proti odporcovi POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Pribinova 25, Bratislava, IČO: XX XXX XXX, o zrušenie rozsudku rozhodcovského súdu a odklad vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku, o odvolaní odporcu proti rozsudku Okresného súdu Spišská Nová Ves č.k. 10C/128/2014-105 z 28.4.2015

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.
Odporca nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa (ďalej len súd) zrušil rozhodcovský rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu spoločnosti Slovenská rozhodcovská, a.s., Karloveské rameno 8, Bratislava, sp. zn. SR 08702/13 zo dňa 28.3.2014 (výrok I.). Odložil vykonateľnosť rozhodcovského rozsudku Stáleho rozhodcovského súdu spoločnosti Slovenská rozhodcovská, a.s., Karloveské rameno 8, Bratislava, sp. zn. SR 08702/13 zo dňa 28.3.2014, až do právoplatného skončenia tohto konania (výrok II.). Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania (výrok III.). Odporca je povinný zaplatiť na účet tunajšieho súdu z titulu súdneho poplatku sumu 331,50 Eur, do 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku (výrok IV.).

Súd vychádzal z toho, že účastníci konania uzavreli dňa 14.04.2011 zmluvu o úvere, na základe ktorej bol navrhovateľovi poskytnutý úver v celkovej výške 1 400,- Eur. Navrhovateľ sa zaviazal úver splatiť v mesačných splátkach po 218,- Eur v počte 12 a súčasne sa zaviazal zaplatiť veriteľovi poskytnutý úver zvýšený o poplatok 1 216,- Eur, teda celkovo sa zaviazal uhradiť čiastku 2 616,- Eur. Navrhovateľ predložil zmluvu o úvere, v ktorej absentuje údaj o výške RPMN a kolónka RPMN nie je vypísaná. V zmluve sa neuvádza ročná úroková sadzba, RPMN ani priemerná RPMN.

Z pripojenej kópie rozhodcovského spisu sp.zn. SR 08702/13 Stáleho rozhodcovského súdu spoločnosti Slovenská rozhodcovská a.s. mal súd preukázané, že rozsudkom tohto súdu zo dňa 28.3.2014 bol navrhovateľ, v tomto konaní označený ako žalovaný, zaviazaný zaplatiť veriteľovi - spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s.r.o. do troch dní od právoplatnosti uvedeného rozhodnutia sumu 3 031,45 Eur, spolu so zmenkovým úrokom vo výške 1,25% denne zo sumy 1 520,13 Eur od 13.8.2013 do zaplatenia, zákonným úrokom vo výške 6% ročne zo sumy 1 520,13 Eur od 13.8.2013 do zaplatenia a nahradiť trovy rozhodcovského konania 646,23 Eur, všetko v splátkach po 200,- Eur mesačne (navrhovateľ predložil zmenku).

Navrhovateľ na pojednávaní uviedol, že úver si bral na základe inzerátu, navštívil zástupkyňu spoločnosti v Spišskej Novej Vsi, ktorá mu vypísala tlačivá, ktoré podpísal. Bola mu vyplatená suma 1 400,- Eur

v hotovosti a mal splatiť sumu 2 616,- Eur. Rozhodcovskú zmluvu podpísal preto, že nevedel čo to znamená, nikto mu to nepovedal. Splnomocnený zástupca uviedol, že navrhovateľ uzavrel túto zmluvu na základe lákavých reklám, keď bol v situácii, kedy súrne potreboval hotovosť. Formuláre vyplňala pracovníčka, a on ich dostal len na podpis. Nemal možnosť nič zmeniť ani dohodnúť si podmienky. Podľa § 43 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z., ak súd zruší rozhodcovský rozsudok z dôvodov podľa § 40 písm. a) a c), pokračuje v konaní vo veci v rozsahu uvedenom v žalobe alebo v rozsahu uvedenom vo vzájomnej žalobe.

Súd citoval o.i. § 37, § 39, § 52, § 53 ods.1, 2, 3, 5 O.z. ako aj § 11 ods.1 písm.d/ zák. č. 129/2010 Z.z. o úveroch a dôvodil, že v konaní nebolo sporné, že vzťah založený Zmluvou o úvere č. 700500574 zo dňa 14.04.2011 medzi navrhovateľom a odporcom je vzťahom spotrebiteľsko-právnym a teda že uvedená zmluva spĺňa náležitosti spotrebiteľskej zmluvy v zmysle zákonných definícií jednak § 53 ods. 1 a nasl. Občianskeho zákonníka a jednak aj v zmysle zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, platného a účinného v čase dojednaní predmetnej zmluvy. V čase uzatvárania uvedenej zmluvy v zmysle vtedy platného a účinného ustanovenia § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa za spotrebiteľskú zmluvu považovala každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Rozhodcovská zmluva bola podpísaná v rovnaký deň ako zmluva o úvere, t.j. dňa 14.04.2011. Hoci sú obe zmluvy na samostatných tlačivách je zrejmé, že rozhodcovská zmluva bola uzatváraná súčasne so zmluvou o úvere č.XXXXXXXXXX. Zmluva o úvere aj rozhodcovská zmluva sú tzv. formulárovými zmluvami, čo povinný spotrebiteľ nemohol ovplyvniť.

Zmyslom, cieľom a účelom právnych noriem týkajúcich sa ochrany spotrebiteľa je poskytnúť spotrebiteľom minimálne takú úroveň ochrany, aká je stanovená smernicou Rady 93/13/EHS, tak aj vnútroštátny súd je povinný vykladať predmetné ustanovenia smernice a vnútroštátneho práva tak, aby bol dosiahnutý výsledok stanovený predmetnou smernicou. Svoj názor o neprímeranej povahe predmetnej rozhodcovskej doložky súd taktiež opiera aj o stanovisko Súdneho dvora (ES) vo veci C-243/08 zo dňa 04.06.2009 Pannon GSM Zrt. proti Erzsébet Sustikné Győrfi bod 40, v ktorom Súdny dvor konštatuje, že vopred stanovená podmienka v zmluve uzatvorenej medzi spotrebiteľom a dodávateľom v zmysle smernice (93/13/EHS), ktorá nebola individuálne dohodnutá a ktorá priznáva právomoc pre všetky spory vyplývajúce zo zmluvy súdu, v obvode ktorého sa nachádza sídlo predajcu alebo dodávateľa, spĺňa všetky podmienky, aby mohla byť z hľadiska smernice 93/13/EHS kvalifikovaná ako nekalá. Teda podľa stanoviska Súdneho dvora spĺňa v zmysle smernice všetky podmienky "nekalosti" už len dojednanie, že príslušným na riešenie sporov zo spotrebiteľskej zmluvy je súd, v obvode ktorého má dodávateľ sídlo, a teda nie všeobecný zákonný súd spotrebiteľa.

Z uvedeného vyplýva, že súd nepovažuje rozhodcovskú zmluvu za individuálne dojednanú, rozhodcovský súd rozhodol vo veci na základe neplatnej rozhodcovskej zmluvy.

Súčasne súd konštatoval, že je dôvod aj na zrušenie rozhodcovského rozsudku v zmysle § 40 ods. 1 písm. j) zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní, nakoľko pri rozhodovaní rozhodcovským súdom boli porušené všeobecne záväzné predpisy na ochranu práv spotrebiteľa. Z predloženej zmluvy o úvere jednoznačne vyplýva, že táto zmluva neobsahovala údaj o RPMN, čo je povinná v zmysle § 9 zákona č. 129/2010 Z.z. okrem ostatných podstatných náležitostí zmluvy obsahovať a preto možno konštatovať, že v zmysle § 11 písm. d) zákona č. 129/2010 Z.z. je úver potrebné považovať za bezúročný a bez poplatkov.

Súd poukázal aj na tú skutočnosť, že na základe úverovej zmluvy zo dňa 14.4.2011 odporca poskytol navrhovateľovi úver vo výške 1 400,- Eur, ktorý zabezpečil blankozmenkou, pričom podľa vtedy platného § 17 ods. 3 zákona č. 129/2010 Z.z., v súvislosti s poskytovaním spotrebiteľského úveru nemožno splniť dlh alebo zabezpečiť jeho splnenie zmenkou alebo šekom.

Navrhovateľ v tomto konaní zároveň požiadal o odklad vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku. V citovanom ustanovení § 40 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z.z. nie sú vymedzené podmienky, ktoré musia byť splnené, aby bolo možné odložiť vykonateľnosť rozhodcovského rozsudku. Je však nepochybné, že dôvody odkladu musia spočívať na úvahe súdu o možnom úspechu vo veci samej a v zabránení výkonu predmetného rozhodnutia. Právoplatný a vykonateľný rozhodcovský rozsudok je exekučným titulom spôsobilým na vymáhanie plnení v ňom priznaných žalovanému.

Navrhovateľ je v zmysle § 4 ods. 2 písm. za) zákona č. 71/1992 Zb. ako spotrebiteľ oslobodený od platenia súdnych poplatkov, preto je súdny poplatok z návrhu vo výške 331,50 eur v zmysle položky č. 3 písm. c) sadzobníka súdnych poplatkov, ktorý tvorí prílohu k zákonu č. 71/1992 Zb. povinný zaplatiť žalovaný účastník.

V podanom odvolaní žiadal odporca rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

V odvolaní namietal, že peňažný záväzok uvedený v rozhodcovskom rozhodnutí nedosahuje úroveň závažnosti a súd opomenul zdôvodniť existenciu tohto atribútu. O.i. uzavretie zmluvy o úvere v predmetnom prípade teda nebolo podmienené uzavretím rozhodcovskej zmluvy. Rozhodcovská zmluva ako dokument na samostatnom liste papiera môže, ale rovnako nemusí byť uzavretá spolu so zmluvou o úvere. Následne preto v prípade, že žiadateľ o úver uzavrie rozhodcovskú zmluvu, pri vzniku sporu zo zmluvy o úvere má každá strana možnosť voľby medzi rozhodcovským a súdnym konaním (nakoľko sa jedná o tzv. nevýhradnú rozhodcovskú doložku). V prípade, že rozhodcovskú zmluvu žiadateľ neuzavrie, eventuálny spor zo zmluvy o úvere sa bude riešiť súdnou cestou.

Prípustnosť rozhodcovského konania vyplýva aj z právnej úpravy týkajúcej sa spotrebiteľských úverov. Možnosť mimosúdneho riešenia sporov zo zmluvy o poskytnutí spotrebiteľského úveru (ak takáto zmluva v danom prípade vôbec existuje, čo žalovaný popiera) vyplýva jednoznačne z ust. § 4 ods.2 písm.r/ pôvodného Zákona o spotrebiteľských úveroch (zákon č. 258/2001 Z.z. v znení neskorších predpisov), ako aj aktuálne účinného ustanovenia § 9 ods.2 písm.v/ Zákona o spotrebiteľských úveroch a iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov (zákon č. 129/2010 Z.z. v znení zákona č. 394/2011 Z.z.), ktoré jednoznačne umožňujú mimosúdne riešenie sporov zo zmlúv o spotrebiteľskom úvere.

Prípustnosť rozhodcovského konania v spotrebiteľských sporoch vyplýva jednoznačne aj z odporúčania Komisie č. 98/257/ES o zásadách použiteľných na orgány zodpovedné za mimosúdne riešenie spotrebiteľských sporov.

Platnosť právneho úkonu navyše treba hodnotiť v čase jeho uzavretia a bez hypotetického zvažovania okolností, ktoré môžu, ale nemusia nastať po jeho uzavretí. Dôležité teda je to, či doložka v čase jej uzavretia sama osebe umožňuje alebo neumožňuje spotrebiteľovi uskutočniť voľbu medzi súdom alebo alternatívnym riešením sporu. Nie je vôbec dôležité, čo sa môže stať v budúcnosti.

Zároveň rovnaký názor zaujal aj Najvyšší súd Českej republiky vo svojom rozhodnutí sp.zn. 33 Cdo 2675/2007, kde sa uvádza, že „vychádzajúc z povahy rozhodcovského konania, ktorého zmyslom je prenesenie prejednávania a rozhodnutia určitého druhu sporu zo súdu na rozhodcu a z dôvodov, pre ktoré môže byť rozhodcovský nálezh zrušený, možno dôvodiť, že úmyslom zákonodarcu bolo vylúčiť súdny prieskum vecnej správnosti rozhodcovského nálezu, t.j. správnosti skutkových zistení a právneho posúdenia veci; ak by mal súd v rámci konania o zrušení rozhodcovského rozsudku preskúmavať jeho vecnú správnosť, stratila by zmysle právna úprava rozhodcovského konania“ (ako odvolateľ).

Vo vyjadrení k odvolaniu žiadal navrhovateľ bez náhrady trov konania potvrdiť rozsudok ako vecne správny (rozumie rozsudok zo dňa 28.4.2015). On sa stotožnil s rozsudkom aj s dôvodmi aj s právnymi závermi tak ako sú uvedené v rozsudku.

Ďalej uviedol, že tvrdenie žalovaného, že rozhodcovská zmluva bola dojednaná ako „nevýhradná“ je nepostačujúce pri zohľadnení ostatných dôvodov neplatnosti rozhodcovskej zmluvy, ktoré zhodnotil prvostupňový súd. Z pohľadu postavenia žalobcu pri uzatváraní rozhodcovskej zmluvy sa týmto nič nemení a teda samo osebe je toto tvrdenie tendenčné. Samotné konštatovanie nevýhradnosti nemôže zahojiť neplatnosť celej rozhodcovskej zmluvy.

Žalovaný neopodstatnene a so značným zveličením uvádza, že podľa neho by sa prijatím argumentácie prvostupňového súdu jednalo „o úplné znemožnenie využitia rozhodcovského konania pre žalovaného aj pre každého dodávateľa“. Takáto hrozba je neexistentná. Žiadny použitý výklad neznamená znemožnenie využitia rozhodcovského konania, ale naopak znemožňuje len jeho zneužitie jednou stranou rozhodcovskej zmluvy. Argumentácia súdu nijak neobmedzuje možnosti žalovaného, resp. iných dodávateľov, ale posudzuje neplatnosť konkrétnej rozhodcovskej zmluvy a rozhodcovského rozsudku. Žalovaný ako aj ostatní dodávatelia majú zachovanú plnú možnosť využitia rozhodcovského konania za predpokladu, že si dojednávajú také rozhodcovské zmluvy, ktoré budú objektívne platné a účinné a nebudú vynútené ani získané zneužitím práva v danom zmluvnom vzťahu, ani nebudú inak protiprávne a neplatné.

Odvolací súd bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods.2 O. s. p. - v ostatných prípadoch, t. j. neuvedených v § 214 ods.1, možno o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania) prejednal odvolanie v rozsahu vyplývajúcom z § 212 ods.1,3 O. s. p. a rozsudok potvrdil podľa § 219 ods.1,2 O. s. p., lebo je vecne správne správny, súd úplne zistil skutkový stav veci, správne ju právne posúdil, odôvodnenie rozsudku má podklad v zistení skutkového stavu a odvolací súd sa s odôvodnením v celom rozsahu stotožňuje, pretože dôvody rozsudku sú správne.

Ani jeden zo žalobkyňou uplatnených odvolacích dôvodov nie je daný.

K niektorým skutočnostiam tvrdným v odvolaní je potrebné uviesť:

Odňatím možnosti konať pred súdom sa vo všeobecnosti rozumieť taký jeho procesný postup alebo aj rozhodnutie, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých konkrétnych procesných práv, ktoré mu O. s. p. priznáva a ktorý sa prejavil už v priebehu konania a nielen pri rozhodovaní.

Podľa § 101 ods.2 druhá veta O. s. p. ak sa riadne predvolaný účastník nedostaví na pojednávanie ani nepožiadala z dôležitého dôvodu o odročenie, môže súd vec prejednať v neprítomnosti takého účastníka; prihliadne pritom na obsah spisu a dosiaľ vykonané dôkazy.

Odvolací súd k výstižným dôvodom v rozsudku dopĺňa, že rozhodcovská doložka nútila spotrebiteľa v prípade sporu výlučne sa podrobiť rozhodcovskému konaniu a už tým spôsobila značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (podľa § 18 O.s.p. účastníci sú si rovní tiež nielen procesne). Ak nemal možnosť sa obrátiť na všeobecný súd spotrebiteľ je on znevýhodnený, ba až diskriminovaný v tomto spore. Neprimeraná povaha predmetnej rozhodcovskej doložky bola zvýraznená v stanovisku Súdneho dvora ES vo veci C-243/08 zo dňa 4.6.2009 Pannon GSM Zrt. proti Erzsébet Sustikné Győrfi bod 40. Súd správne zrušil rozhodcovský rozsudok so zreteľom na § 40 ods.1 písm.j/ zák. č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní pre porušenie záväzných predpisov na ochranu práv spotrebiteľa.

Podľa § 224 ods.1 O. s. p. ustanovenia o trovách konania pred súdom prvého stupňa platia i pre odvolacie konanie.

Podľa § 142 ods.1 O. s. p. účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal.

Podľa § 151 ods.1 prvá veta O. s. p. o povinnosti nahradiť trovy konania rozhoduje súd na návrh spravidla v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí (odporca nemal úspech v odvolacom konaní).

Výsledok hlasovania - pomer hlasov: 3 hlasy za (§ 3 ods.9 tretia veta zák.č.757/04 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Poučenie:

Proti rozsudku odvolacieho súdu odvolanie nie je prípustné.